

128 Kovač Franje Ignac	1869.	Čabar	23.12.1942.	
129 Kovač Jakova Jakov	1942.	Prezid (Rab)	25.11.1942.	71-3
130 Kovač Ivana Josip	1918	Vrhovci	20.2.1943.	10-5
131 Kovač Ivana Josip	1902.	"	6.12.1942.	
132 Kovač Ivana Milka	1942.	"	24.8.1942.	14-R
133 Kramar Josipa Josip	1926.	Plešci	16.11.1942.	164-4
134 Križ Gabrijela Antun	1894.	Tropeti	30.12.1942.	229-2
135 Križ Josipa Antonija	1873.	Perk.Draga	24.12.1942.	68-3
136 Križ Filipa Filip	1867.	" "	2.1.1943.	
137 Križ Franje Filip	1870.	" "	1943.	
138 Križ Josipa Filip	1865.	" "	1942.	107-1
139 Križ Jakova Franjo	1901.	" "	13.12.1942.	120-1
140 Križ Antuna Gabrijela	1941.	Tropeti	15.9.1942.	41-1
141 Križ Ivana Jakov	1867.	"	19.11.1942.	1-3
142 Križ Slavka Josip	1897.	G.Žagari	8.1.1943.	218-1
143 Križ Matija	1875.	Tropeti	1942.	
144 Krulić Petra Antun	1942.	Plešci	1942.	
145 Krulić Jakova Ivan	1876.	Plešci	27.10.42.	59-4
146 Krulić Petra Jakov	1881.	Smrečje	23.1.1943.	
147 Kvaternik Josipa Valentin	1912.	Vode	30.12.1942.	57-2
148 Lakota Franje Antun	1892.	Kozji Vrh	27.12.1942.	181-2
149 Lakota Antuna Josip	1902.	Ravnice	27.11.1942 .	109-3
150 Lipovac Rudolfa Alojzije	1888.	Frbežari	23.11.1942.	
151 Lipovac Ivana Andělka	1878.	Brin.Draga	30.11.1942.	83-4
152 Lipovac Antuna Antun	1893.	Gorači	4.11.1942.	96-4
153 Lipovac Franje Antun	1903.	Tršće	3.1.1943.	88-3
154 Lipovac Antuna Antun	1874.	Sr.Draga	24.11.1942.	
155 Lipovac Josipa Antun	1874.	Crni Lazi	1943.	151-1
156 Lipovac Rudolfa Antun	1902.	Frbežari	10.1.1943.	18-5
157 Lipovac Valentina Antun	1903.	Brin.Draga	24.12.42.	
158 Lipovac Grge Franjica	1880.	Makov Hrib	1942.	
159 Lipovac Franjo	1899.	Kranjci	1942.	
160 Lipovac Marka Jakov	1871.	"	25.9.1942.	
161 Lipovac Vjekoslava Josip	1896.	Tršće	24.12.1942.	148-2
162 Lipovac Stjepana Julijana	1904.	Kam.Hrib	24.11.1942.	87-5
163 Lipovac Josipa Juraj	1901.	Podstene	18.1.1943.	
164 Lipovac Valentina Miroslav	1894.	Brin.Draga	7.1.1943.	
165 Lipovac Ivana Neža	1908.	Sokoli	30.10.1942.	78-4
166 Lipovac Rudolfa Vjekoslav	1888.	Frbežari	1942.	143-4
167 Loknar Josipa Branko	1941.	Frbežari	23.9.1942.	38-1
168 Magušar Vrbana Matija	1909.	Ravnice	15.11.1942.	65-5
169 Mauhar Josipa Frančiška	1937.	Gorači	18.9.1942.	
170 Malnar Jakova Franjica	1906.	"	16.9.1942.	
171 Malnar Rudolfa Alojz	1926.	Frbežari	3.12.1942.	

172 Malnar Josipa ana	1874.	Požarnica	1942.	140-5
173 Malnar Ivana Antun	1901.	Prhci	1942.	
174 Malnar Ivana Antun	1885.	Selo	10.1.1943.	
175 Malnar Jakova Antun	1908.	G. Žagari	16.12.1942.	30-5
176 Malnar Josipa Antun	1924.	Tršće	24.12.1942.	150-2
177 Malnar Josipa Antun	1894.	D. Žagari	9.2.1943.	83-2
178 Malnar Valentina Antun	1884.	Frbežari	1942.	
179 Malnar Srećka Dragica	1942.	Selo	23.8.1942.	13-R
180 Malnar Vladimira Dragutin	1941.	Selo	29.8.1942.	50-4
181 Malnar Jakova Franjica	1902.	Gorači	1942.	
182 Malnar Josipa Franjica	1937.	"	1942.	
183 Malnar Franje Franjo	1939.	Ravnice	1942.	
184 Malnar Antuna Franjo	1900.	"	25.11.1942.	
185 Malnar Jakova Franjo	1886.	Parg	17.1.1943.	77-5
186 Malnar Jurja Franjo	1879.	Čabar	4.4.1943.	
187 Malnar Jakova Genovefa	1868.	Selo	4.12.1942.	
188 Malnar Petra Ignac	1876.	"	25.11.1942.	187-4
189 Malnar Antuna Ivan	1905.	"	10.1.1943.	206-1
190 Malnar Josipa Ivan	1899.	Ravnice	26.12.1942.	
191 Malnar Izidora Izidor	1876.	Crni Lazi	28.12.1942.	
192 Malnar Josipa Jakov	1870.	Selo	26.12.1942.	174-2
193 Malnar Josipa Jakov	1872.	Gorniki	16.12.1942.	
194 Malnar Josipa Jelena	1866.	Crni Lazi	1942.	
195 Malnar Antuna Josip	1903.	Ravnice		2-2
196 Malnar Filipa Josip	1895.	Vrhovci	1943.	
197 Malnar Antuna Josip	1896.	Ravnice	16.10.1942.	
198 Malnar Jakova Josip	1917.	Požarnica	13.12.1942.	77-2
199 Malnar Josipa Josip	1923.	Ravnice	1943.	
200 Malnar Matije Josip	1874.	"	1.10.1942.	23-4
201 Malnar Matije Josip	1900.	Prezid	6.10.1942.	16-4
202 Malnar Matije Josip	1869.	Ravnice	4.12.1942.	83-5
203 Malnar Mladena Josip	1923.	Žagari	16.1.1943.	
204 Malnar Antuna Julio	1912.	Tršće	30.11.1942.	175-3
205 Malnar Antuna Katarina	1868.	Gorači	1942.	
206 Malnar Josipa Iadislav	1885.	Selo	29.4.1943.	71-2
207 Malnar Rudolfa Lojze	1926.	Frbežari	3.12.1942.	194-5
208 Malnar Ivana Marija	1942.	Selo	10.8.1942.	9-R
209 Malnar Josipa Milan	1910.	Brin.Draga	3.11.1942.	152-3
210 Malnar Srećka Milica	1940.	Selo	9.9.1942.	24-1
211 Malnar Josipa Mladen	1940.	"	1.9.1942.	12-1
212 Malnar Jurja Rudolf	1884.	Sokoli	19.9.1943.	
213 Malnar Josipa Slava	1904.	Podstene	1942.	25-1
214 Malnar Josipa Slavko	1890.	Selo	1943.	
215 Malnar Rudolfa Slavko		G.Žagari	1942.	

216 Malnar Jurja Slavko	1863	Gorači	1942	112-4
217 Malnar Jurja Srećko	1917	Selo	4.1.1943	153-1
218 Malnar Antuna Stanislav	1866	Korošci	21.10.1942	172-5
219 Malnar Jurja Stanko	1880	Vode	6.11.1942	48-4
220 Malnar Izidora Stjepan	1878	Crni Lazi	1943	
221 Malnar Ivana Stjepan	1907	Selo	12.11.1942	135-4
222 Malnar Antuna Valentin	1908	Vrhovci	20.1.1943	
223 Malnar Franje Valentin	1883	Frbežari	1943	
224 Malnar Ivana Valentin	1894	Brin.Draga	5.1.1943	192-1
225 Malnar Ivana Valentin	1905	Vrhovci	2.1.1943	89-
226 Malnar Stjepana Valentin	1874	Selo	1942	
227 Malnar Stjepana Valentin	1903	Smreče	15.12.1942	
228 Malnar Antuna Vladimir	1918	Tršće	16.12.1942	
229 Malnar Matije Zora	1890	Gorači	1942	
230 Marković Jurja Antun	1873	Podstene	31.12.1942	
231 Marković Andrije Ivan	1892	Plešci	8.11.1942	
232 Maver Josipa Franjo	1872.	Milan.Vrh	19.9.1943.	
233 Mihelić Ivana Antun	1887.	Parg	2.12.1942.	
234 Mihelić Franje Emil		"	1942.	
235 Mihelić Franjo	1897.	Prezid	1943.	
236 Mihelić Ivana Ivan	1926.	Parg	21.8.1942.	180-3
237 Mihelić Antuna Josip	1941.	Plešci	11.9.1942.	29-1
238 Mihelić Ivana Mladen	1922.	Parg	2.12.1942.	196-3
239 Mihelić Antuna Valentin	1911.	Ravnice	13.11.1942.	142-4
240 Mlakar Jakova Andrija		Gorači	1943.	36-4
241 Mlakar Jakova Franjica	1906.	"	16.9.1942.	
242 Mlakar Josipa Franjica	1937.	"	18.8.1942.	
243 Mlakar Vinka Franjica	1904.	Janeži	18.8.1942.	
244 Mlakar Ivana Franjo	1896.	Gorači	27.10.1942.	
245 Muhvić Josipa Marija (Janeš)	1865.	Mali Lug	1942.	
246 Naglić Blaža Antun	1898	Sr.Draga	4.1.1943	58-1
247 Naglić Franje Antun	1941.	"	1.10.1942	142-1
248 Naglić Josipa Blaž	1877.	"	16.11.1942	159-4
249 Naglić Dragutina Franjo	1924.	"	4.12.1942.	179-1
250 Naglić Stjepana Franjo	1875.	Kralj.Vrh	7.1.1943.	205-3
251 Naglić Franje Josip	1941.	Sr. Draga	8.8.1942.	2-R
252 Naglić Blaža Marija	1941.	"	12.9.1942.	31-1
253 Naglić Franje Stjepan	1900.	Prhci	1942.	
254 Naglić Ivana Vjekoslav	1893.	Crni Lazi	6.10.1942.	24-4
255 Osvald Jakova Genovefa	1868.	Plešce	1942.	
256 Ožbolt Ivana Franjo	1940.	Mali Lug	17.10.1942.	174-1
257 Ožbolt Petra Franjica	1922.	Prezid	1943.	
258 Ožbolt Matije Franjo	1921.	G. Žagari	5.1.1943.	37-3
259 Ožbolt Josip	1887.	Prezid	1943.	

260 Ožbolt Marija	1865. Kozji Vrh	1942.	1-4
261 Ožbolt Franje Marija	1869. Ravnice	27.8.1942.	5-1
262 Ožbolt Antuna VBalentin	1897. "	17.12.1942.	107-2
263 Pajnić Josipa Antun	1884. Mali Lug	29.12.1942.	
264 Pajnić Antuna Antun	1913. Kam.Hrib	1943.	
265 Pajnić Antuna Juraj	1889. " "	__.10.1942.	99-3
266 Pantar Petra Antun	1921. Kranjci	30.11.1942.	
267 Pantar Grgura Petar	1888. "	25.11.1942.	113-3
268 Pajnić Antuna Juraj	1923. Plešci	26.11.1942.	
269 Pavlić Julija Josip	1896. Vode	10.11.1942.	131-4
270 Pavlin Antuna Gašpar	1883. Prezid	17.11.1942.	171-4
271 Poje Antuna Adam	Mak.Hrib	25.10.1942.	
272 Poje Stjepana Ana	1867. G.Žagari	1942.	
273 Poje Valentina Ana	1872. Gorači	30.11.1942.	19-3
274 Poje Ivana Antun	1924. Tršće	29.12.1942.	80-4
275 Poje Josipa Antun	1941. Vrhovci	1942.	
276 Poje Josipa Antun	1877. Parg	31.12.1942.	204-2
277 Poje Matije Antun	1913. Mak.Hrib	31.10.1942.	188-3
278 Poje Franje Ferdinand	1865. Gorač	12.11.1942.	52-3
279 Poje Ivan	Tršće	11.11.1942.	
280 Poje Vrbana Ivan	1890. Tršće	1.12.1942.	5-4
281 Poje Franje Ivan	1941. Zamost	1942.	
282 Poje Josipa Lojze	1941. Gorači	11.9.1942.	30-1
283 Poje Valentina Marija	1942. Vrhovci	1942.	65-1
284 Poje Antuna Miha	1900. Gorači	7.3.1943.	
285 Poje Izidora Srećko	1892. Crni Lazi	26.12.1942.	161-2
286 Poje Franje Valentin	1911. G.Žagari	19.1.1943.	103-5
287 Poje Franje Valentin	1912. Vrhovci	22.1.1943.	
288 Poje Josipa Veronika	1872. Mak.Hrib	21.11.1942.	35-3
289 Pršle Ivana Petar	1885. Plešci	1942.	20-4
290 Pršle Ivana Grgur	1865. Gorači	24.11.1942.	
291 Pršle Petra Petar	1892. Kr.Vrh	3.10.1942.	41-4
292 Pršle Vinka Valentin	1897. Kr.Vrh	14.1.1943.	
293 Rajšel Josipa Valentin	1893. G.Žagari	9.11.1942.	130-4
294 Raušel Ivana Milena	1901. Vode	24.10.1942.	
295 Rede Rudolfa Adam	1897. Tršće	25.10.1942..	25-4
296 Rede Vjekoslava Alojz	1923. "	6.12.1942.	9-2
297 Rede Jakova Franjo	1903. Vrhovci	18.12.1942.	118-2
298 Rede Mihajla Gabrijel	1884. Crni Lazi	15.12.1942.	180-2
299 Rede Rudolfa Ivan	1905. Tršće	24.12.1942.	110-3
300 Rede Jakova Josip	1897. Vrhovci	23.10.1942.	57-4
301 Rede Fabjana Juraj	1865. Vrhovci	1.11.1942.	86-4
302 Rede Vinka Marija	1941. Sred.Draga	13.9.1942.	42-1
303 Rede Josipa Stanislav	1890. Crni Lazi	22.12.1942.	128-2

304 Rede Rudolfa Vjekoslav	1922	Tršće	11.11.1942	
305 Resman Josipa Ana	1942	Vrhovci(Rab)	6.12.1942	97-1
306 Resman Josipa Antun	1908	G.Žagari	26.11.42	115-3
307 Resman Jurja Antun	1916	Selo	1943	
308 Resman Josipa Darinka	1942	Ravnice (Rab)	_.12.1942	
309 Resman Gabrijela Josip	1921	Vrhovci	1943	
310 Resman Franje Juraj	1863	Selo	31.12.1942	
311 Resman Jurja Juraj	1866	Selo	4.11.1942	
312 Resman Jurja Marija (Fr.b.)	1905	Ravnice	1942	
313 Resman Valentina Marija	1940	Požarnica	1942	
314 Smole Antuna Antun	1921	Mali Lug	12.12.1942	52-2
315 Šafar Ivana Franjo	1942	Kupari	1942	
316 Šafar Gašpara Slavko	1893	Mali Lug	6.12.1942	15-2
317 Šebalj Antuna Agata (Žag)	1883	Prezid	28.11.1942	
318 Šebalj Josipa Grga	1865	Gorači	23.11.1942	70-3
319 Šebalj Ivan	1902	Prezid	1943	
320 Šebalj Grge Ivan	1942	Gorači	5.9.1942	13-5
321 Šebalj Antuna Vinko	1894	Zbitke	1.12.1942	
322 Šoštarić Antuna Antun	1942	Smrečje	23.9.1942	
323 Šoštarić Ludvika Antun	1828	Plešci	1942	75-2
324 Šoštarić Valentina Antun	1909	Lazi	15.12.1942	54-2
325 Šoštarić Josipa Fanika	1942	Smrečje	2.9.1942	21-1
326 Šoštarić Josipa Francika	1941	"	22.8.1942	19-R
327 Šoštarić Josipa Franjo	1940	Lazi	1942	
328 Šoštarić Josipa Josip	1940	Smrečje	3.9.1942	16-1
329 Šoštarić Josipa Josip	1915	Sokoli	15.1.1943	209-1
330 Šoštarić Ivana Petar	1879	Lazi	15.1.1943	209-1
331 Šoštarić Filipa Valentin	1885	Lazi	13.11.1942	
332 Šoštarić Antuna Vladimir	1924	Tršće	11.1.1943	33-4
333 Šoštarić Antuna Željka	1942	Čabar	12.9.1942	32-1
334 Štimac Ivana Antun	1878	Mali Lug	27.12.1942	186-2
335 Štimac Franje Evica	1940	Čabar	30.8.1942	7-1
336 Štimac Franje Franjo	1892	Štimci	1942	190-1
337 Štimac Josipa Franjo	1926	Štimci	1943	81-4
338 Štimac Ivana Ivan	1942	Kupari	1.10.1942	60-1
339 Štimac Franje Petar	1900	Štimci	2.11.1942	89-4
340 Štimac Josipa Slavko	1941	Štimci	13.9.1942	37-1
341 Šturm Petra Ivan	1882	Lautari	25.11.1942	
342 Troha Antuna Antun	1896	Vrhovci	31.12.1942	223-2
343 Troha Ivana Antun	1941	Gorači	9.9.1942	
344 Troha Marije Franjo	1942	Gorači (Rab)	27.11.1942	94-2
345 Troha Andrije Ivan	1926	Muhovci	23.5.1943	
346 Troha Alberta Ljudevit	1913	G.Žagari	2.12.1942	181-3
347 Troha Antuna Marija	1868	Gorači	10.8.1942	6-R

348 Troha Franje Marija	1942	Majer	22.12.1942	125-4
349 Troha Jurja Marija	1865	Gorači	26.9.1942	
350 Troha Valentina Milka	1941	Kozji Vrh	18.10.1942	
351 Troha Josipa Slavica	1941	" "	15.10.1942	
352 Troha Jurja Slavko	1865	Kralj.Vrh	1943	145-4
353 Trope Josipa Marija	1871	Perk.Draga	20.10.1942	
354 Trope Vjekoslava Marijan	1900	" "	2.12.1942	190-3
355 Trope Vjekoslava Vjekoslav	1941	" "	21.9.1942	51-1
356 Turk Alojzija	1921	Bazli	1942	
357 Turk Matije Ana	1856	Požarnica	30.9.1942	13-4
358 Turk Josipa Antun	1900	Ravnice	26.12.1942	34-4
359 Turk Petra Antun	1941	Vode	23.9.1942	
360 Turk Antuna Božena	1939	Milan.Vrh	27.8.1942	1-1
361 Turk Petra Čiril		Sokoli	1942	
362 Turk Ivana Danijel	1920	"	31.12.1942	224-2
363 Turk Dragica	1916	Milan.Vrh	1942	
364 Turk Franje Franjica	1862	Vode	31.10.1942	
365 Turk Matije Franjica	1862	Gorači	24.11.1942	
366 Turk Josipa Frnajica	1868	Opajki	1942	
367 Turk Vjekoslava Franjica	1897	Gorači	1942	
368 Turk Franje Franjo	1873	Vode	1.10.1942	201-3
369 Turk Josipa Franjo	1942	Sokoli	9.1942	
370 Turk Katarine Franjo	1911	Gorači	18.12.1942	84-4
371 Turk Filip Genovefa	1942	Vrhovci (Rab)	4.11.1942	
372 Turk Mihovila Ivan	1871	Sokoli	1.11.1942	88-4
373 Turk Ivanka	1938	Milan.Vrh	1942	
374 Turk Filipa Jelica	1942	Gorači	5.9.1942	
375 Turk Ivana Josip		Sokoli	1942	
376 Turk Rudolfa Josip		Sokoli	1942	
377 Turk Josipa Marija	1874	Vode	19.10.1942	139-3
378 Turk Josipa Marija (Pajnić)	1854	"	18.11.1942	41-4
379 Turk Vinka Milka		Gorači	1942	
380 Turk Matije Miroslav	1883	"	14.12.1942	193-4
381 Turk Matije Petar	1890	"	7.1.1943	
382 Turk Antuna Sabina	1880	Sokoli	1942	
383 Turk Filipa Srećko	1942	Gorači	1942	20-1
384 Turk Josipa Valentin	1874	Opajki	9.1.1943	
385 Turk Lovre Valentin	1876	Gorači	2.12.1942	164-3
386 Turk Valentina Valentin	1942	"(Rab)	26.11.1942	
387 Tušek Antuna Antun		Tuški	1942	
388 Tušek Jakova Antun	1862	"	27.11.1942	59-2
389 Tušek Josipa Antun	1909	Perk.Draga	14.12.1942	107-3
390 Tušek Jakova Ivan	1900	Rusci	27.12.1942	194-2
391 Tušek Gašpara Jakov	1878	Gorači	25.11.1942	78-2

392 Tušek Jakova Jakov	1874.	"	15.12.1942.	
393 Tušek Jakova Jakov	1901.	Per.Draga	1943.	
394 Tušek Josipa Jakov	1878.	Gorači	27.12.1942.	93-3
395 Tušek Jakova Marija	1940.	Perk.Draga	21.9.1942.	95-1
396 Tušek Polonija	1866.	Gorači	1942.	
397 Tušek Ivana Slavica	1942.	Rusci	12.10.1942.	68-1
398 Urh Vjekoslava Franjica	1942.	G.Žagari	1942.	94-3
399 Vesel Vida Dragutin	1885.	Kranjci	22.12.1942.	40-3
400 Vesel Blaža Julijana	1871.	Janeži	1942.	
401 Volf antuna Antun	1909.	Vrhovci	15.12.1942.	184-3
402 Volf Gabrijela Antun	1903.	Tršće	3.1.1943.	
403 Volf Ignaca Blaž	1896.	Kralj.Vrh	23.12.1942.	
404 Volf Josipa Božica	1939.	Gorači	25.8.1942.	5-R
405 Volf Matije Cvetko	1938.	Muhovci	15.9.1942.	40-1
406 Volf Antuna Filip	1896.	Parg	30.11.1942.	61-4
407 Volf Grge Franjica	1879.	Smrečje	1942.	28-1
408 Volf Matije Franjica	1941.	Gorači	1942.	153-3
409 Volf Antuna Franjo	1890.	Požarnica	22.12.1942.	139-2
410 Volf Antuna Josip	1876.	Gorači	1943.	85-4
411 Volf Blaža Josip	1924.	Gorači	1942.	170-5
412 Volf Franje Josip	1923.	Požarnica	7.1.1943.	187-1
413 Volf Josipa Josip	1892.	Gorači	1.2.1943.	26-4
414 Volf Grgura Francka (Lip.)	1879.	"	29.11.1942.	
415 Volf Josipa Marija	1885.	Prezid	19.8.1942.	2-4
416 Volf Antuna Matija	1866.	Gorači	16.11.1942.	156-4
417 Volf Stanislava Jure (Mil)	1927.	Selo	1.6.1943.	34-3
418 Volf Jurja Miroslav	1885.	Tršće	13.11.1942.	144-4
419 Volf Pavao	1882.	Okrivje	1942.	
420 Volf Jurja Petar	1883.	Selo	20.12.1942.	
421 Volf Franje Valentin	1907.	Gorači	1943.	
422 Volf Josipa Valentin	1909.	Parg	1.12.1942.	63-3
423 Zajc Antuna Mihaljo	1900.	Gorači	3.1.1943.	
424 Zavrtnik Lovre Lovro	1862.	"	14.11.1942.	149-4
425 Zbašnik Franje Alojz		Parg	1942.	128-1
426 Zbašnik Antuna Antun	1908.	Vrhovci	22.11.1942.	41-3
427 Zbašnik ivana Antun	1886.	"	2.11.1942.	98-4
428 Zbašnik Valentina Antun	1909.	"	1942.	
429 Zbašnik Ivana Filip	1937.	Gorači	25.11.1942.	87-1
430 Zbašnik Antuna Franjo	1917.	Vrhovci	5.6.1943.	
431 Zbašnik Franjo		Prezid	19.1.1943.	97-5
432 Zbašnik Josipa Izidor	1889.	Ravnice	13.12.1942.	61-2
433 Zbašnik Antuna Josip	1913.	Vrhovci	20.11.1942.	
434 Zbašnik Izidora Marija	1940.	"	1942.	
435 Zbašnik Josipa Marija	1941.	"	26.8.1942.	18-R

436	Zbašnik Antuna Vjekoslav	1919.	"	8.4.1943.	
437	Zbašnik Franje Vjekoslav	1941.	"	17.8.1942.	3-R
438	Zbašnik Stanislava Vjekoslav	1919.	"	2.1.1943.	
439	Žagar Franje Agata	1886.	Tajčari	1942.	
440	Žagar Jakova Anka	1888.	Prezid	1942.	19-3
441	Žagar Josipa Antun	1891.	Vode	1942.	92-2
442	Žagar Jurja Antun	1874.	Ravnice	16.12.1942.	70-4
443	Žagar Miroslava Antun	1891.	Požarnica	19.11.1942.	11-3
444	Žagar Petra Antun	1863.	Prezid	17.12.1942.	147-3
445	Žagar Petra Antun	1863.	"	31.10.1942.	27-4
446	Žagar Stjepana Antun	1879.	Vode	--.12.1942.	
447	Žagar Jurja Ferdinand	1888.	Parg	1.11.1942.	87-4
448	Žagar Filipa Filip	1936.	Tajčari	1942.	
449	Žagar Filipa Franjica	1924.	"	1942.	45-1
450	Žagar Franje Franjo	1942.	? (Rab)	16.9.1942.	
451	Žagar Jurja Franjo	1900.	Vode	1942.	
452	Žagar Antuna Ivan	1923.	Ravnice	26.12.1942.	165-2
453	Žagar Filipa Ivan	1941.	Tajčari	12.9.1942.	32-3
454	Žagar Josipa Ivan	1940.	Ravnice	28.11.1942.	137-3
455	Žagar Izidora Ivan	1870.	Vrhovci	21.12.1942.	
456	Žagar Pavla Ivan	1876.	Gorači	24.11.1942.	30-4
457	Žagar Josipa Ivanka	1888.	Selo	8.10.1942.	
458	Žagar Josipa Ivka	1853.	Brin.Draga	1942.	
459	Žagar Blaža Josip	1920.	Gorači	1942.	
460	Žagar Ferdinanda Josip	1903.	Brin.Draga	31.1.1943.	81-1
461	Žagar Franje Josip	1902.	Žagari	22.12.1942.	133-2
462	Žagar Josipa Josip	1902.	Brin.Draga	18.3.43.	124-5
463	Žagar Jakova Josipa	1942.	Gorači (Rab)	6.11.1942.	
464	Žagar Vjekoslava Marica	1940.	Vrhovci	1942.	47-1
465	Žagar Josipa Miljenko	1940.	"	5.9.1942.	
466	Žagar Ivana Mirko	1941.	Gorači	1942.	19-1
467	Žagar Jurja Miroslav	1862.	Požarnica	27.10.1942.	69-4
468	Žagar Filipa Petar	1934.	Tajčari	28.11.1942.	53-3
469	Žagar Antuna Stjepan	1923.	Vode	11.12.1942.	38-2
470	Žagar Jakova Tereza	1918.	Prezid	1942.	
471	Žagar Jakova Tereza	1942.	" (Rab)	8.11.194.	82-1
472	Žagar Antuna Valentin	1915.	Ravnice	18.10.1942.	
473	Žagar Jurja Vinko	1896.	Selo	4.11.1942.	100-4
474	Žagar Josipa Vladimir	1927.	Ravnice	20.5.1943.	177-5
475	Žagar Ivana Vlado	1930.	Požarnica	1942.	160-5
476	Žagar Ferdinanda Zorka	1911.	Parg	29.11.194.	

Na logorskom groblju Kampor na otoku Rabu imenom i prezimenom evidentirane su 1433 žrtve. Neki misle da je bilo između tri i pet tisuća žrtava. Takvim procjenama treba pristupiti sa sumnjom. S našega područja je 476 evidentiranih. Oni koji su se služili površno skupljenim i procijenjenim podacima izjavljivali su da su s našega područja bile 292 žrtve. Neki su tu brojku navodili kao ukupan broj žrtava u svim talijanskim fašističkim logorima. Kako vidimo, imena i prezimena, u najvećem broju i godina rođenja, očevo ime i mjesto rođenja odnosno stanovanja prije hapšenja, dovoljno potvrđuju istinitost spiska žrtava. Povjesničar Ivan Kovačić upisao je 509 čabarskih žrtava²⁸ i njegov je popis najpotpuniji, no on nije mogao znati da su nekima upisane krive adrese. Mnogima iz Krašičevice i okolnih zaselaka upisano je mjesto Gerovo jer su tada ta naselja spadala u općinu Gerovo. Zato lokalni popis završava brojkom 476.

Nije dostupna točna evidencija koliko je s čabarskog područja rođenih na otoku Rabu, ali postoji podatak da ih je devetero umrlo preživjevši svega nekoliko dana, a najviše nekoliko mjeseci. Mala djeca su bila česte žrtve što dokazuje podatak da je umrlo, do jedne godine starosti, 59 čabarske djece, a između jedne i dvije godine 18.

U rapskom logoru bili su smješteni logoraši iz Ljubljanske i Kvarnerske provincije i ostalih dijelova Hrvatske i Slovenije pod talijanskom fašističkom okupacijom 1941. – 1943. godine. Godine 1943. bilo je smješteno i nekoliko tisuća Židova. Kad jedan mali kotar kakav je bio Čabar, stavimo u odnos s dvije provincije, dolazimo do podataka da je čabarski kraj stradao mnogo više od bilo kojega kraja Hrvatske i Slovenije. Od ukupnih žrtava rapskog groblja, na čabarsko područje otpada 33%. Kad bi se pribrojile žrtve iz općina Draga, Osilnica i Crni Lug, koje su tada spadale u kotar Čabar i dijelile zajedničku sudbinu, još veći dio groblja bi zauzimale žrtve iz toga kotara.

²⁸Ivan Kovačić, "Kampor 1942 -1943", str. 228.

Na ženski spol otpada nešto preko 24%, a na muški blizu 76% žrtava. Interniranih je žena bilo preko 50%, pa proizlazi da su one mnogo čvršće nego muškarci. Uzroka takvom stanju ima nekoliko. Jedan je od njih taj što su muškarci većinom bili šumske radnici te su zbog teškog fizičkog rada trošili više hrane od žena, stoga je razumljivije zašto je ženska populacija mogla izdržati na minimalnim količinama jela. Drugi razlog iskrivljene slike je taj što su gotovo sve žene i djeca koncem studenoga i u prosincu premješteni u logore Gonars i Treviso. Muškaraca je više ostalo na Rabu i tu su nastavili umirati.

*Prepolovljena limena bačva od nafte služila je kao kotao,
a sadržaj, najčešće zamućena, rijetka tekućina,
morao je biti dovoljan za stotinu obroka.*

Po mjesecima se umiralo:

	1942. g.					1943.g.			
VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.-IX.	Ukupno	
24	45	67	121	123	62	19	15	476	

U kolovozu 1942. umirala su mala djeca jer nisu dobivala ni dječju hranu ni pelene. Nisu imali vode ni za piće ni za pranje. Majke su ih prale tako što su kajekakve krpe umakale u tekućinu koju su dobivale za jelo i time ih brisale. Svi umrli u kolovozu 1942, osim jedne osobe, bili su iz bivšega kotara Čabar (zajedno sa slovenskim općinama i Crnim Lugom).

U rujnu su osim djece počeli umirati stari. Slično je bilo u listopadu, a u studenome i prosincu umiralo se bez obzira na starost i spol. U siječnju se brojka umrlih odnosi uglavnom na muškarce, a isto tako i kasnije.

Starosna struktura žrtava:

Do 1 godine	1-5 godine	5-10 godina	10-20 godina	20-30 godina	30-40 godina
30	56	8	35	41	50
40-50 godina	50-60 godine	60-70 godina	Preko 70 godina	Nepoznato	
64	49	56	77	10	

Preko stotinu žrtava bilo je mlađih od 15 a preko 130 starijih od 60 godina.

Najstarija žrtva bila je stara 92 godine, a najmlađa svega nekoliko dana. Najotpornija su bila djeca između pet i deset godina, a najteže su preživljavali najmlađi. Od rođenih u logoru Rab devetero ih je tamo i umrlo.

Broj umrlih iz pojedinih naselja: Bazli 1; Brinjeva Draga 10; Crni Lazi 19; Čabar 8; Donji Žagari 1; Erženi 1; Fažonci 2; Frbežari 8; Gorači 88; Gornji Žagari 17; Kamenski Hrib 3; Kozji Vrh 5; Kraljev Vrh 5; Kranjci 8; Kupari 2; Lautari 1; Lazi 4; Makov Hrib 4; Mali Lug 7; Mandli 6; Milanov Vrh 5; Okrivje 1; Parg 14; Perkutova Draga 12; Plešci 8; Podstene 5; Požarnica 10; Prezid 22; Prhci 2; Ravnice 24; Selo 25; Smrečje 15; Sokoli 43; Srednja Draga 8; Štimci 4; Tajčari 5; Tropeti 4; Tršće 20; Vode 14; Vrhovci 34; Zamost 1.

Gledajući površno ove brojke ispada da Srednja i Perkutova Draga nisu imale mnogo stradalih. Međutim, ako se broj žrtava stavi u odnos s brojem tadašnjih kuća ili brojem stanovnika, dolazi se do drugačijih podataka. U Srednjoj Dragi bilo je pet kuća, iz čega proizlazi da je iz svake kuće (obitelji) izginulo 1,6 osoba. Drastičnija je situacija u Perkutovoj Dragi jer je iz svake obitelji bilo 2,4 žrtava. Uz Perkutovu Dragu najviše žrtava su imali Sokoli. Svako njihovo domaćinstvo imalo je prosječno 1,9 poginulih na Rabu. Pri vrhu su Gorači i Selo s 1,3 žrtve po domaćinstvu.

Ivan Kovačić u knjizi "Kampor 1942-43." navodi drukčije brojke. Tako prema njegovim podacima u Sokolima broj žrtava iznosi 51. Sokolima su pribrojene neke žrtve za koje se prema prezimenu zna da nisu iz toga naselja. Iz istih razloga su i u drugim naseljima različite brojke. Teško je utvrditi točne brojke za naselja kao što su Čabar i Plešci. Iz tih je mjesta bilo malo interniranih, pa su žrtve iz njihove okolice, zbog nepotpune adrese, pripisane općinskom središtu.

Mrta tijela bila su zaista samo kost i koža.

Zašto je bio toliki pomor? Uzroka ima više, a glavni je ipak loša hrana u izuzetno malim količinama, ali o tome kasnije.

*Teško je povjerovati da su u vrijeme fotografiranja
ovi skeleti još bili živi.*

Zbog sve težeg kontroliranja cjelokupnog teritorija koji je Ante Pavelić prema rimskim ugovorima ustupio Mussoliniju, te sve jačeg antifašističkog otpora u obje novoformirane provincije (Kvarnerska i Ljubljanska), okupator je što prije htio isprazniti šumovit kraj kotara Čabar kako bi partizanima, koji su u šumi imali dobro sklonište, onemogućio svaku opskrbu. U postojećim logorima više nije bilo mjesta za nove logoraše, zato se na brzinu počeo graditi logor na otoku Rabu. Kamporsko polje očišćeno je od raslinja i ljetine pa je koncem srpnja bilo spremno za postavljanje šatora. Za dovoz logoraša trebalo je izgraditi kamionsku cestu od grada Raba do Kampora. Sve je to dovršeno pred kraj srpnja 1942. Prve logoraše dovezli su 27. srpnja iz Ljubljanske provincije, a prvi logoraši kotara Čabar došli su u Kampor iz Bakra već prvih dana u kolovozu.

Na ulazu u logor bio je tzv. prijemni sektor na lokalitetu *Bonifica*, a do njega tzv. muški logor. U prijemnom sektoru su logoraše ošišali i okupali. Bilo je to prvo i zadnje kupanje u rapskom logoru. Muški logor bio je podijeljen na više sektora. U početku su u jednom od njih bile smještene žene s djecom i osobe starije od 70 godina. Polovicom kolovoza uređen je novi prostor za ženski logor. Nalazio se na najnižem dijelu kamporskog polja, do samoga plitkog zaljeva.

Logor na otoku Rabu 1942. godine s mnogobrojnim šatorima.

Cijeli logor sastojao se od šatora u kojima su bivali logoraši, samo su pojedine institucije bile smještene u čvrstim objektima. Šatori su bili načinjeni od dva vojnička šatorska krila. Jedno krilo služi jednome vojniku, a od spojena dva fašisti su napravili šator u koji su utjerali šest osoba. Bili su niski i nije se u njima moglo uspravno hodati. Odrasli su u njemu čučali, klečali ili ležali. Mala su djeca bila u prednosti jer su mogla stajati. Boravak pod šatorima bio je neizdrživ. Na visokim temperaturama u kolovozu jako su se pregrijavali jer su su bili od impregniranog platna pa je miris zagrijane gume još više otežavao boravak u toj "kutiji".

šibica". Šest osoba moralo se rasporediti tako da po dužini tri osobe imaju noge prema jednom, a druge tri prema drugom kraju šatora. Noći su bile nesnosno vruće, a kad je nastupila jesen bile su neizdrživo hladne. Neki su logoraši dobili malo smrvljene slame, neki su ležali na goloj zemlji. Slama je bila puna buha, što je dodatno otežavalo život.

Obelisk na mjesnom groblju u Kamporu gdje je bilo pokopano prvih 19 žrtava, prije izgradnje logorskog groblja.

Otok Rab u novije vrijeme vodu dobiva vodovodom s kontinenta. Tada su se domaćinstva koristila kišnicom iz svojih bunara, a logor je bio bez vode. Provizorno su postavljene cijevi ali voda kroz njih nikada nije potekla. Nije je bilo za umivanje ni za piće. Dovozili bi je brodom u cisternama ali je na suncu bila toliko ugrijana da ne bi mogla poslužiti ni za kupanje.

Hrana je bila najveći i glavni problem, ako ne jedini uzrok tolikih žrtava. Gledajući jelovnik stječe se dojam da bi se uz propisane količine i vrstu hrane moglo dulje preživljavati.

Propisano je bilo dnevno:

kruh	150 grama
tjestenine ili riža	66 g
rajčica	15 g
sočivo	20 g
meso s kostima	100 g (dva x tjedno)
sir.....	40 g (5 x tjedno)
slanina ili ulje	13 g
šećer	15 g
kavovina (nadomjestak)	7 g

U praksi se dobivalo znatno manje jer je posrijedi bilo zakidanje uslijed krijućarenja, preprodavanja, krađe.

Izgladnjeli i dehidrirani organizmi postali su neotporni na razne bolesti. Osim dizenterije pojavili su se i nametnici. Uši je svakim danom bilo sve više. Nije bilo odjeće za presvlačenje niti vode za pranje. Sve je to ubrzavalo kraj života iscrpljenih logoraša. Ženski logor bio je napunjen ženama i djecom većim dijelom iz kotara Čabar. Ne treba smetnuti s uma da su istu sudbinu dijelili logoraši iz slovenskih općina Draga i Osilnica, te Crnoga Luga koji su spadali u Čabar, a time i u Kvarnersku provinciju. Tretman prema stanovništvu Ljubljanske i Kvarnerske provincije bio je različit. U Kvarnerskoj su svi proglašeni komunističkim banditima i otjerani u logore, dok je u Ljubljanskoj odnos bio tolerantniji. Iz nje su u logore odvođeni samo oni koji su zaista surađivali s partizanima ili su nekoga od svojih imali u njima. Manje je bilo obitelji koje su cijele otjerane u logore. Zato je ženski logor na Rabu bio prenapučen djecom, starcima i ženama iz čabarskog kotara.

*Spomen obilježje na ulazu u nekadašnji ženski logor
Kampor na Rabu.*

Još je u nečemu ovaj narod bio prikraćen. Doma nije ostao nitko tko bi mogao poslati paket hrane za spas života. To su činili samo rijetki rodoljubi koji su ostali doma, ali njihove su mogućnosti bile ograničene. Slali su poznanicima hranu i spasili dvadesetak života. Fašistički okupator ni tu nije mirovao. Paketi su često zadržavani na pošti dok se sadržaj ne bi pokvario, a onda bi ih bacili.

Stanje u logoru bilo je sve teže. Svakog novog dana sve je više pokopa. Na groblju se postavljaju križevi kao oznaka gdje je tko pokopan. Ti križevi su samo simbolični jer se pokop nije vršio pojedinačno. Mrtve bi stavljali u lijes i kamionima odvozili na groblje. Tu bi ih bacili u zajedničku jamu i zatrpalii. Drugi dan bi nova jama bila u produžetku.

*Obilježje na
istočnom ulazu u
nekadašnji logor
Kampor na Rabu.*

Djeca su ljeti odvajana od roditelja i odvođena na 'fiskulturu'.

Vijest o stanju u logoru procurila je u svijet. O tome postoji nekoliko verzija. Jedna od njih govori kako je jedan talijanski vojnik imao u Rimu rođaka svećenika kojemu je ispričao o stanju na Rabu. On je reagirao pa su pod pritiskom dobrovornih organizacija i međunarodne javnosti fašisti bili prisiljeni promijeniti odnos prema logorašima. Koncem studenoga i u prosincu 1942. najslabije su logoraše premjestili u logor Trevizo koji je slovio kao neka vrsta sanatorija. Najveći dio žena, staraca i djece preselili su u logor Gonars ili u jedan od okolnih logora. Na Rabu je od Čabrana ostalo uglavnom stotinjak muškaraca.

Nakon preseljenja žena, staraca i djece iz ženskog logora, a većina ih je bila iz kotara Čabar, donekle su se poboljšali životni uvjeti onima koji su ostali u tom logoru.

*Ova se fotografija pojavljuje na više mesta,
a ispod nje napis: "Baraka u ženskom logoru na Rabu" i sl.
Međutim, za vrijeme boravka čabarskih žena, u ženskom
logoru nije bilo baraka. Izgrađene su početkom 1943. godine
kada su u rapski logor smješteni i Židovi.*

O stanovništvu kotara Čabar i njegovom boravku u logorima veoma se malo zna. Razloga ima nekoliko:

1. Obrazovna struktura stanovništva bila je veoma niska. Gotovo da nije bilo logoraša s više od četiri razreda osnovne škole. Zbog toga se nije našao nitko tko bi javnosti prezentirao činjenice o stradanju stanovništva u tom logoru. Poznato je da je čovjek s ovih prostora jako tih, povučen i samozatajan.

2. Sličnost našeg lokalnog govora sa slovenskim bila je tolika da talijanski okupatori nisu pravili nacionalne razlike između Čabrana i Slovenaca. Ni domaćini – Rabljani nisu nas razlikovali pa je zato i logorsko groblje nazvano slovenskim iako ga čini trećina žrtava iz Čabra.

3. O čabarskom području nikada se nije vodilo dovoljno brige pa je u istoj maniri nastupio i Vinko Antić, predsjednik regionalne komisije za procjenu štete učinjene od strane okupatora. Umjesto da popiše naše žrtve, prebroji zgarišta stambenih kuća i gospodarskih objekata, da procijeni vrijednost otete stoke, on je izjavio kako je "logor Rab jedan od najstrašnijih logora i logor smrti braće Slovenaca." Iz te izjave proizlazi da za ovaj kraj nikada nije tražena odšteta za štete i stradanja što ih je učinio talijanski fašistički okupator.

4. Nakon kapitulacije Italije 8.9.1943. i povratka prorijeđenih redova logoraša na zgarišta svatko je bio sretan što se živ vratio i to je smatrao dovoljnom nagradom.

5. Oni koji su se borili na fronti smatrali su logoraše manje vrijednima i nedostojnima da se s njima uspoređuju. Posebno su se u podcjenjivanju isticali "borci" koji su do kapitulacije Italije bili podalje od antifašizma. I to je jedan od razloga što su ljudi prešućivali svoje patnje za boravka na Rabu.

6. Nakon kratkotrajnog oporavka, povratnici iz logora sposobni za pušku uključili su se u partizane i time dobili priznanje pa im više nije bilo potrebno, čak ni poželjno, spominjati logore iako su mnogi priznali da je ratovanje bilo znatno lakše od boravka u logoru. Uostalom, logorske žrtve su preko tri puta veće od onih s fronte.

7. Nakon završetka rata nije bilo kompetentne osobe koja bi se izborila za prava interniraca kakva su

priznata Slovencima. Iako smo živjeli u istoj državi, njima je boravak u rapskom logoru priznat kao sudjelovanje u NOB-u, dakle staž u dvostrukom trajanju bez obzira na životnu dob logoraša. Hrvatska je zatočenje u talijanskim fašističkim logorima priznala u staž mirovinskog osiguranja u jednostrukom trajanju, i to samo onima koji su bili stariji od 15 godina odnosno koji su prije toga bili zaposleni. U dvostrukom je trajanju priznala samo onima koji su, kao partizani, pali u talijansko zarobljeništvo, a takvih kod nas nije moglo biti jer su fašisti zarobljenike, "komunističke bandite" ubijali na najokrutnije načine. To znači da su, po toj osnovi, pravo ostvarili samo oni koji su lažno stekli priznavanje mirovinskog staža.

O rapskom logoru ima mnogo pojedinačnih zabilješki, a 2001. godine snimljen je dokumentarni film pod naslovom "Ništa protiv". Cilj filma bio je prikazati stradanja Židova u tom logoru. Usput je primijećeno da je u njemu bilo i nešto Čabrana. Pisac ovog zapisa bio je revoltiran i odmah je prosvjedovao kod scenaristice, kod urednika dokumentarnog programa HRT-a, kod onih koji su davali izjave, kod Taboriščnega odbora Rab u Ljubljani i kod UAB-e Rab.

Revoltiran je bio iz slijedećih razloga:

1. Čabrani se spominju samo uzgred, a tamo je zakopano 476 osoba s toga područja dok se na popisu mrtvih nalazi samo pet Židova.
2. Na slici se prikazuju male barake u kojima su stanovali logoraši, a te barake postavljene su početkom 1943. godine; do premještaja čabarski logoraši bili su smješteni u šatorima.
3. Židovi su u Kampor na otok Rab, iz više primorskih mjeseta i logora, bili sklonjeni pred ustašama. Talijani su prema njima imali tolerantniji odnos, a tome su pri pomogle i razne židovske organizacije iz SAD-a koje su plaćale po jedan dolar dnevno za svakoga logoraša. Stoga im je i prehrana bila bolja pa je razumljivo da nisu umirali od gladi kao Čabrani.
4. Židovi su pretrpjeli ogromne žrtve koje se teško mogu usporediti sa žrtvama drugih naroda. Groblja širom Europe puna su njihovog naroda, ali zato nema potrebe da se

zanemaruju stradanja drugih naroda kako bi se prikazala njihova. Reakcija pisca ovoga zapisa odnosi se činjenicu da se naša povijest stalno izvraća i netočno prezentira. Tome su krivi oni koji se bez temeljitog proučavanja upuštaju u pisanje ili snimanje.

Prijašnje šatore zamijenile su male barake u koje su smješteni Židovi.

Mozaik na rapskom groblju. Autor Marjan Pregelj.

O tome kako su stradali logoraši s područja kotara Čabar ima nekoliko sačuvanih pojedinačnih zapisa iz toga vremena. Najdirljiviji su pisani drhtavom majčinom rukom koja ovjekovjećuje svoju bol za umrlim sinčićem. Takav je i zapis Marije Poje, rođene Tušek iz Staroga Kota: "Spomenica na zidu s tvojim imenom i neizbrisiva bol u mome srcu uspomena su da si nekada bio na ovom mjestu. Ti moj dečko, nesretni je 27. srpnja 1942. zapečatio tvoju sudbinu, dok nisi još ni ugledao ovaj nesretni svijet na koji si tek trebao doći. Toga se dana završio povijesni put našeg Starog Kota, planinskog sela iznad doline Čabranke. Fašistička rulja imala je toga dana zadatak da nas uništi; ne samo moralno, već i tjelesno. U rano poslijepodne su nas već tjerali sa zavežljajima u rukama, u njihovu postaju, u Čabar. Svi smo bili u koloni, devedeset godišnjaci, ali i oni nerođeni. Tebe sam Toni, nosila pod srcem, a pored mene je plaćući išao tvoj brat Ivan, koji je imao trinaest mjeseci.

Rastanak od kuće bio je težak i neizvjestan. Krvavo večernje rumenilo koje je prekrivalo ljetno nebo izazvalo je očaj u svima nama. Najavilo je da je Stari Kot u plamenu. Znaš, Toni, nisam dospjela uzeti dovoljno rublja ni za Ivana, a kamoli tek pelene za tebe u koje će te poviti., kad uz plač dodeš na svijet. Kamionima smo se 30. srpnja 1942. iz Čabra uputili u nepoznato. I prva je žrtva pala u Čabru pod fašističkim pucnjevima. Pred večer smo stigli u Bakar. Prvu smo noć proveli na otvorenom, na pijesku uz more, bez večere. Dječji se plač čuo na sve strane. Uskoro smo nastavili putovanje brodom. Stariji su ljudi bili uvjereni da će nas negdje potopiti. Uz strašnu bol za izgubljenim domom pojavio se i strah od nasilne smrti. Uvečer smo doputovali na Rab, taj nestretni otok patnji i smrti, suza i očaja; na otok Rab tvoj rodni kraj.

Tu su nam fašisti nasilno oduzeli ljudsko dostojanstvo. Uguravali su nas u šatore na Bonifiki. Najprije su nam opljačkali sve vrijednosti što smo ih imali sa sobom. Onda smo se okupali, što je bilo prvi i zadnji put za vrijeme boravka na otoku Rabu. Fašistički nasilnici su se naslađivali na nagim tijelima poštenih djevojaka i žena.

Dijete moje, znaš, jedina misao u svima nama bila je misao kada ćemo se vratiti kući da te mogu tamo roditi.

No, svaka je nada nestala kada su počeli postavljati novi logor na vlažnom kamporskem polju. Bio je namijenjen za nas žene, djecu i starce. Ovdje se stradanje nije nastavilo već je počelo. Dani su bili slični jedan drugome. Bili smo gladni, žedni ušljivi, prljavi; čas nas je peklo vruće sunce kako samo u kolovozu može peći, a čas smo bili izloženi naletima bure. Bura je najprije podizala oblake prašine, a potom je kiša sve pretvarala u strašno blato. Naši ljudi, prijatelji, znanci i susjedi počeli su umirati. Razgovor o smrti bio je svakodnevni razgovor. Nismo se bojali smrti. Ljudi su živi trunuli. Tako je prolazilo vrijeme.

Došao je dan, kada si ti morao prvi puta zaplakati na ovome svijetu. Nije se ostvarilo da se to dogodi kod kuće. Kad se sjetim tvojeg rođendana, misli mi zastanu. Uspomena je još svježa. Još i danas drhtim. Odveli su me u mjesto Rab 19. studenoga 1942. Tamo sam srela i druge supatnice. Bile smo prozeble i gladne. I u toj si ljudskoj bijedi ti proplakao na ovome svijetu. Slabašan i nejak. Drečao si kao pile. Zamotala sam te u krpe, i odnijela u logor, pod šator. Majčino mlijeko, tvoja osnovna i najbolja hrana prebrzo je presahlo u mojim grudima. Svakim si danom nestajao. Samo sam košćice previjala u rastrganom šatoru i drhtala za tebe i Ivana. Mnoge smo bile takve i nismo drhtale uzalud. Vidjele smo vaš prerani kraj. Nismo imale rublja, a ono što je bilo nismo imale gdje oprati. Nije bilo vode, a ujedno nas je okruživala. Morali ste umjesto mlijeka jesti onu zamućenu neukusnu juhu kao odrasli.

I tako, Toni, došao je 6. prosinca 1942. Toga su dana rano ujutro nas kosture stavili u kamione i opet ukrcali na brod. Bio je hladan i vjetrovit dan. Vozili su nas u Rijeku i dalje vlakom u Gonars. Gladni, promrzli i mokri stiskali smo se jedan uz drugoga. Čuo se plač i jaukanje. Sjedili smo na podu, a ja sam te držala u naručju.

Sedmog prosinca bilo je vedro i hladno jutro. Došli smo u Gonars. Najprije smo se morali okupati, a odjeću su nam bacili u paru. Tebe sam morala položiti na hrpu krpa i otići u kupaonicu. No, majčinska me briga potjerala k tebi. Užas! Tebe nije bilo. Zajedno s krpama su te bacili u parionicu. Zadnji si trenutak spašen. Zaplakao si. Sva je moja bol ostala u grudima, riječ je zastala u grlu. Što da

učinim? Bila sam broj, ne čovjek, mlada prestrašena zatočenica. A ti nisi bio ni to. Bio si sve manje moj. Ledena tuđa ruka pružala je prste i prema tebi. Tako je strašna majčina bol, kad zna, da gubi svoje dijete. Umirao si polako i nisam te mogla spasiti od te strašne smrti. Bio je 11. siječnja 1943. kad sam te izgubila. Umro si potpuno iscrpljen. Mogla sam opipati svaku tvoju košćicu; sve su ti kosti stršale. Vjeđe su ti se već dva dana prije smrti zaklopile prije no što si se ti, mlado ljudsko biće, kao nedužna žrtva ugasilo. Uskoro je za tobom otišao i Ivan. Takav je bio naš put. Rab nam je oduzeo zdravlje, djecu, roditelje, mladost. Što nam je mogao još uzeti?"²⁹

Mnoge majke doživjele su istu sudbinu. Hvala Mariji Poje na ovom zapisu. Koliko god bio tužan i dirljiv neka bude zapisan kao upozorenje svima koji bezobzirnom osvajačkom politikom unesrećuju nedužne majke i još neviniju djecu. Čitajući Marijin zapis trebalo bi imati kameni srce kako se stranica ne bi natopila suzama. No, strašnih logorskih sjećanja ima još. Svaki logoraš pojedinačno ima svoju tužnu priču.

Slovenska književnica Manica Koman, također internirka rapskog logora, napravila je zapis o majci šestero djece pod naslovom "Skriveni leš". Jadna majka bila je iz kotara Čabar. Majki iz drugih krajeva, s malom djecom, bilo je malo. Stoga je nepravedno uopćavati i sve trpati u isti koš pod nazivom goranske, ili još općenitije, hrvatske žrtve. No vratimo se opisanom događaju Manice Koman: "Ta nesretna majka tjedan je dana skrivala leš najmlađeg od šestero djece. Kad se zadah počeo širiti u susjedne šatore, pomislili su da je poludjela. No, ona im je pojasnila uzroke takve svoje odluke. "Nije istina da sam poludjela – ja sam samo velika bijednica. Od časa kada su fašisti opljačkali i zapalili moj skromni dom i ubili mi muža, preostala su mi samo djeca. Za njih živim, patim i gladujem. To što gladujem najmanje je zlo. Djeca! Djeca! Kada gledam izgladnjene sinčiće, čini mi se da umirem. Moje najmanje dijete moralо je umrijeti. Nisam mogla izdržati. Čini vam se to čudnim? Ostala su mi još druga izgladnjela

²⁹ Herman Janež, *Pričevanja rabskih internirancev*, str. 172.-174.

djeca. Čvrsto sam stoga odlučila da neko vrijeme ne otkrijem smrt moga sinčića kako bih i dalje što duže mogla primati komadić kruha i onaj bijedni tanjur juhe koji mu pripada, te na taj način bar malo ublažila glad preostale djece.”³⁰

Logorašica, Slovenka Rezika Brodarič, događaje je zapisivala u dnevnik. Jedna je crtica osobito potresna: "Otac i majka su im umrli, kruh su im drugi pozderali, a za ostalo nikoga nije bilo briga. Jedno od djece bilo je potpuno golo, dok je na drugom visjelo samo nekoliko krpa. Bila su do kosti izgrižena od uši i cijelu su noć plakala. Milostivi ljudi su im donosili komadiće kruha. Kada ih je čovjek pogledao dok su jela, činilo mu se da vidi na groblju lubanje koja ljušte čeljustima."³¹

Mnogi su roditelji ostali bez najmilije djece, mnoga su djeca ostala bez roditelja. Iz jedne obitelji iz Sokoli umrlo je u tom strašnom logoru petero braće momačke dobi. U Ravnicama je iz jedne kuće u logorima živote ostavilo četvero članova obitelji. Peti je poginuo u partizanima. Roditelji su ostavili tri malodobna sina između 7 i 14 godina.

Svoja je sjećanja na patnje u rapskom logoru zabilježila i Slovenka Marija Legan: "U logoru je bilo mnogo čabranskih obitelji s više djece. Opisat će samo jednu između njih. Otac je bio u muškom logoru, a majka je bila u ženskom sama s petero djece. Najstarije je imalo osam godina, a ostali su imali sedam, četiri, dvije i jednu godinu. Stalno su plakali i tražili kruha. Jednoga dana kad su u juhi, koja je činila ručak, trebale biti tjestenine (makaroni), majka te djece u četiri obroka nije dobila niti komadića tjestenine, bila je samo mutna voda. Počela je mijesati tu neukusnu juhu, a zatim je počela sa sebe trgati ono u što je bila obučena i počela daviti najmlađe dijete. Priskočile smo joj i istrgnule dijete iz ruku, tješile je, ali je nismo uspjele umiriti. Stigao je bolničar i odveo je u bolnicu, iz koje se nikada nije vratila. Molile smo da su djeci doveli oca iz muškoga logora. Već prvi mjesec umrlo je troje najmlađih. Kasnije je obolio od dizenterije još i otac. I njega su odveli u bolnicu u Rab.

³⁰ Ivan Kovačić, *isto*, str. 168.-169.

³¹ Ivan Kovačić, *isto*, str. 173.

Ni on se nije vratio. U šatoru je ostala samo osmogodišnja djevojčica i njen sedmogodišnji brat. Nikoga više nisu imali zato nam je srce pucalo od boli. Obvezale smo se da čemo o njima brinuti, da će dobivati barem to malo hrane što dobiva svaki logoraš. Mršava tjelešća bila su sva u ranama. Bila su puna uši pa su si noktima izgrebli kožu. Čistile smo ih pa smo u jednoj vrećici našle obroke kruha. Na upit gdje su našli kruh, odgovorili su da ga odvajaju od svoga obroka i spremaju za oca i majku kad se vrate iz bolnice. Nagovorile smo ih neka pojedu taj kruh, a mi logorašice, pobrinut ćemo se da im ga priskrbimo kad se roditelji vrate. Brinule smo se o njima ali ih nismo uspjele održati na životu. Kad sam jedno jutro ušla u šator s namjerom da za njih preuzmem "kavu" za doručak, nisu se odazvali. Otvorila sam šator i imala što vidjeti. Zagrljeni su nepomično ležali; bili su mrtvi. Tako je završila borba za opstanak sedmeročlane čabarske obitelji koja nije imala ništa zajedničko s komunizmom...

Marija Legan"

U popisu žrtava nema petero djece koja bi pripadala istim roditeljima. To potvrđuje pretpostavku da ima još neevidentiranih žrtava.

Još jedan zapis osobe koja je rođena 5. prosinca 1942. kao zatočenica: "Sjećanja moje mame na koncentracijski logor Rab i prve dane moga života. "...Bio je 12. prosinca, dan kao i svi drugi logorski dani; mrk i pust. Pogledi logoraša puni straha, patnje i neizvjesnosti. Pa ipak je za neke od nas bio potpuno drukčiji, jer su nas pripremali za premještaj u logor Gonars. Predvečer su nas odveli u baraku "bonifika". Tu su nas skinuli do gola, a odjeću i sve što smo imali stavili su u parni kotao ofuriti parom. Goli smo čekali nekoliko sati jer s kotlom nešto nije bilo u redu. S užasom se sjećam te večeri. Drhtali smo od studeni i gladi. Bila sam u visokom stupnju trudnoće, a sve te grozote ubrzale su prijevremen porođaj. Tako nisam otišla u Gonars, nego su me odvezli natrag pod šator, gdje si se u ranim jutarnjim satima 5. prosinca 1942. rodila. Pri porođaju su mi pomagale ženske, "sustanarke" u šatoru. Kad si se rodila zamotale su te u stare podrapane dronjke. O pelenama se nije moglo ni sanjati. Još istoga dana su nas odvezli u logorsku "bolnicu" u grad Rab.

Iako je i tamo život bio prava bijeda, imale smo barem krov nad glacom. Previjena si bila jednom dnevno; u osam sati ujutro i to je bilo sve do idućega jutra. Mnogo puta sam te zavila samo u novinski papir. Tako smo ostale u "bolnici" do 26. prosinca, a tada su nas odvezli u Gonars, gdje je već bila twoja baka, moja mama, braća i sestra,' sjeća se patnji u koncentracijskom logoru Rab, moja mama.

Preživjela sam usprkos svim patnjama i strahotama, zahvaljujući požrtvovanju mojih najbližih. Prvi mjeseci moga života bili su strašni. Srećom ih se ne sjećam. Zato ih se toliko više sjeća moja mama. Ona je još uvijek previše potresena da bi o tome govorila.

Mengeš, 20. listopada 1997.

Marija Mihelić"

Grobљe prije uređenja 1953. godine.

Poneki zapis pak stvara krivu sliku o ponašanju logoraša čabarskog kotara. Takav je zapis Staneta Kirina: "Nitko, tko je imao priliku vidjeti 8 do 10-godišnjeg čabarskog dječaka, odnosno njegov kostur, kako ide od šatora do šatora i riječima "Kupeste kreh"! nudi komadić kruha koji stišće u maloj ručici, bojeći se da mu ga netko ne bi uzeo, te ne bi mogao donijeti ocu 10 lira s kojima će ovaj kupiti tri cigarete, a on toga dana ostati bez kruha, taj si ne može predstaviti bijedu u koju nas je gurnuo talijanski fašizam."³² Što je u tom zapisu neistinito? To što otac nije mogao poslati desetogodišnjeg sina da prodaje svoj kruh jer je otac bio u muškom, a dijete u ženskom logoru, bez mogućnosti komuniciranja. "Kupeste kreh" nije rečenica napisana na čabarskom govoru. Da je pisac umjesto oca spomenuo staroga djeda tada bi priča bila realna jer se ponašanje ljudi u logoru doista pretvorilo u životinjsko. Zatočenici iz kotara Čabar možda su u tome i prednjačili jer su oni iz Ljubljanske provincije dobivali pokoji paket s hranom i mogli su se ljudskije ponašati. Čabranima u rapski logor nije stigao ni jedan paket. I ono što su dobri pojedinci poslali nije stiglo u ruke logoraša.

Iako s čabarskog područja u logorima nije bilo ljudi sa srednjom ili visokom školskom naobrazbom, našao se gdjetko tko je zabilježio svoje doživljaje. U prvom redu su tu Ivan Malnar iz Donjih Zagara, Vinko Klepac iz Prezida i F. Malnar iz Hriba.

Sjećanja Ivana Malnara otisnuta su u knjizi "Patnje" (2003. god.). Vinko Klepac rođen je 1879. godine. U vrijeme interniranja imao je 63 godine. On svoj zapis počinje ovako: "Bilo je trećega u mjesecu kolovozu kad sam morao ostaviti svoju kuću. Došli su po mene talijanski karabinjeri. Rekli su: 'Vi ste komunisti, selite van iz kuće.' Preda mnom su čavlima zabili ulazna vrata. U glavi mi zvoni kao da me zabijaju u mrvicački sanduk. Od straha drhtim i suzne su mi oči. Mislim, Bog zna hoću li se ikada vratiti kući."

Iz štale su mi istjerali ovce i dvije krave muzare. Kako će mi djeca živjeti bez mliječne hrane?

³² B. Jezernik, *Italijanska koncentracijska taborišča*, str. 266.

S kovčegom u ruci koračam ispred karabiljera, a pored mene idu djeca i ostali članovi obitelji. Na cesti je već puno ljudi i djece koje karabinjeri tjeraju u školsku zgradu. Kažu da svi komunisti moraju 'avanti'. Ne znam po čemu su zaključili da je netko komunist. Kad su napunili sve prostorije, oko škole su napravili visoku ogradu od bodljikave žice. Tu smo četiri ili pet dana čekali kamione da nas odvezu nekamo u nepoznato. Neki kažu da su partizani zakrčili cestu i da zato nema kamiona. Drugi kažu da je rat već pri kraju i da kamioni neće ni doći. Ni talijanski vojnici ne znaju kamo će s nama, ali sedmoga kolovoza dođu auti i natovare nas da se jedan pred drugim nismo mogli pomaknuti. Kao sardele u kutiji konzerve. Nastane plač i jauk; oprštamo se od onih koji nisu ugurani na kamione i pozdravljamo se sa 'zbogom'. Auto kreće, a sve se slabije čuje plač i jauk onih koji su ostali. Tužno je ostaviti svoj rodni kraj. Nije nam jasno zašto nas odvode kad nismo ništa skrivili. Starci, žene, djeca, svi smo nevini, a ipak nas odvoze nekamo u nepoznato.

Prenatrpani brodići odvoze patnike iz rapske luke u Rijeku, odakle će vlakom biti odvezeni u Gonars, Trevizo ili neki drugi logor.

Vojnička pratnja ima na puškama bajunete. Boje se da im putem ne pobegnemo ili ih možda i napadnemo. Nisu nam samo karabinjeri krivi. Više su nam krivi izdajnici susjadi koji su nas lažno optuživali. Mnogo roditelja i sinova palo je od fašističke puške, a udovice i djecu u ropstvo tjeraju. Osvrćemo se na crkvu Svetoga Vida.

Uz put prolazimo mimo spaljenih naselja. Na Žalosnom Vrhu samo je kapelica ostala. Širi se smrad paleži, a tu i tamo poneki dimnjak stoji uspravno kao da okupatoru želi pokazati da se nevina domovina niti plamenom ne može potpuno uništiti. Molimo Majku Božju Sedam Žalosti da nam u ropstvu bude na pomoći.

Auto nas sve više udaljuje od rodnoga doma, a putem ne vidimo ni žive duše. Samo popaljena sela i dimnjaci kao nepomični stražari. Oni šuteći svjedoče kako smo tužni stradalnici. I mi šutimo; svatko je utonuo u svoje misli, a vjerojatno svi jednako razmišljamo: kamo nas i zašto odvode kad nikome ništa nismo učinili nažao. Prelijepi i predragi naš gorski kraj, Talijan te uništava i proždire.

Došli smo u Gerovo. Izdaleka nas Gerovci promatraju, ali se ne usude doći bliže i pozdraviti nas, jer Talijani bi i njima kazali: 'avanti!' U Gerovu smo stajali pola sata, ali se pod prijetnjom bajuneta nismo smjeli pomaknuti s auta. Pri pokretu su nam opet počele navirati debele suze.

Putem su preko ceste bila porušena mnoga stabla koja su kamionima priječila prolaz. Talijani su se bojali kad su vidjeli mnoge uništene svoje kamione u napadu 2. kolovoza.

Prije mraka smo došli na Kamenjak i tu stali. Bila je pripremljena vojnička baraka, prostrta slamom punom buha. Tu smo i prvi put okusili talijansku logorašku hranu. Odavde su nas prevezli u logor Bakar. Tu nas po nekoliko puta prebrojavaju, kao da smo im bogzna kako bitni. Okružuju nas vojnici s bajonetama, a gladna djeca paraju im uši u gromkom plaču, tražeći jelo. Odgovaraju da za 'komuniste' nema jela.

Strpaju nas sve zajedno u neku napuštenu konjušnicu u kojoj nema ni poda; samo je betom pod nogama. Tek drugi dan dobili smo 'ručak', zalogaj sira i 15 dag kruha. Za večeru smo dobili neku nemasnu i neukusnu juhu u kojoj je bilo malo riže. Poslije večere je cijela obitelj legla na spavanje, a od spavanja ništa. Gdje ćeš spavati na golom tvrdom cementu. Djeca cijelu noć plaču. Ujutro se jedva dižemo. Bole sve kosti, bole leđa i glava. Uslijedio je 'doručak'. Dobili smo tekućinu nalik crnoj kavi, ali po okusu se nije moglo ustanoviti od čega je. I tako svaki dan.

Gladni i umorni ljudi mole krunicu za spas iz toga pakla. Za sada molitva ne pomaže.

Oj bakarski bregovi, kako ste mi tužni. U vašem podnožju Hrvati su postali talijanski sužnji. Oj zaljeve bakarski bio si na glasu, sad Hrvati s tobom gladuju, ne nadaju se spasu. Opleteni smo bodljikavom žicom. Pred konjušnicom promatramo prolazeće brodove i čekamo da nas povezu nekamo dalje, možda će nam tamo biti bolje. Osim buha, ovdje smo dobili i uši. Nije dovoljno što nas fašisti glađu biju; dali su nam i uši da nam krvcu piju. Za nas ne brine nitko, da nam barem malo život olakša. Samo ako se primakneš žici, spremna te čeka puška.

Konačno se u luci usidri jedan brod. S njega siđu fašistički časnici i slijedi zapovijed: u trinaest sati moramo svi biti 'avanti.' Ovi odlomci iz sjećanja Vinka Klepca samo su uvod u stradanja koja su uslijedila u logorima Rab, Gonars, Trevizo. Ovdje to neće biti zapisano jer su stradanja u tim logorima opisana u već spomenutim djelima. Vinko Klepac zabilježio je trenutke i detalje koji su obično ostali u zaboravu pred najezdom groznih logorskih događaja.

Ivan Malnar iz Donjih Žagara u svojoj knjizi "Patnje" opisuje stanje u rapskom logoru i kaže: "Ušli smo u najkritičniji mjesec za logoraše, mjesec prosinac. Kišovito i hladno vrijeme kao da se urotilo protiv nas. Na okolnim planinama vidi se novi snijeg. Velika hladnoća, vjetar i kiša tjeraju nas u šator, a u šatoru čeka smrznuta zemlja. Slame i pokrivača nam ne daju, a svoje odjeće nemamo. Na nama su ostaci tanke ljetne odjeće u kojoj se osjećamo kao da smo potpuno goli. Po čitave dane sjedimo ili ležimo pod šatorima i dršćemo od hladnoće. Od uši i buha se ne branimo. Nitko se ne umiva, nitko se ne brije. Ruke i noge koče se od zime. Ne znam može li još itko normalno hodati. Pri hodu noge više ne podižemo nego ih vučemo kao da smo devedesetogodišnjaci..." Ivan Malnar u knjizi "Patnje" opisao je čitavo svoje logorovanje na Rabu, u Trevizu i Palmanovi.

Opis patnji brzo bi popunio stranicu knjige. Stoga treba čitatelju ponovno preporučiti knjigu Ivana Kovačića "Kampor 1942- 1943.", Hermana Janeža "Pričevanja Rabskih internirancev", Toneta Ferenca "Rab, Arbe,

"Arbissima", Antona Vratuše "Iz verig v svobodo".

Nastupom 1943. godine i preseljenjem većeg dijela ženskog logora u Gonars i druge logore, stanje se u kamporskem logoru donekle popravilo; šatore su zamijenile male barake, a i hrana je bila nešto bolja. Umiranje ipak nije prestalo. Oni koji su bili toliko iscrpljeni da ih više ništa nije moglo spasiti, povećavali su broj križeva na logorskom groblju.

Među logorašima iz kotara Čabar teško da je bio netko s više od četiri razreda osnovne škole. Većina je imala samo nekoliko razreda. Među Slovencima i Židovima bilo je intelektualaca koji su u logoru pokrenuli političko djelovanje. Potajno su izdavali biltene i na taj način logoraše budili iz apatije i beznađa. Formirali su Osvobodilnu frontu u kojoj su bili uključeni i logoraši iz našega kraja, ali ne kao rukovodeći kadar nego kao revni izvršitelji zadataka.

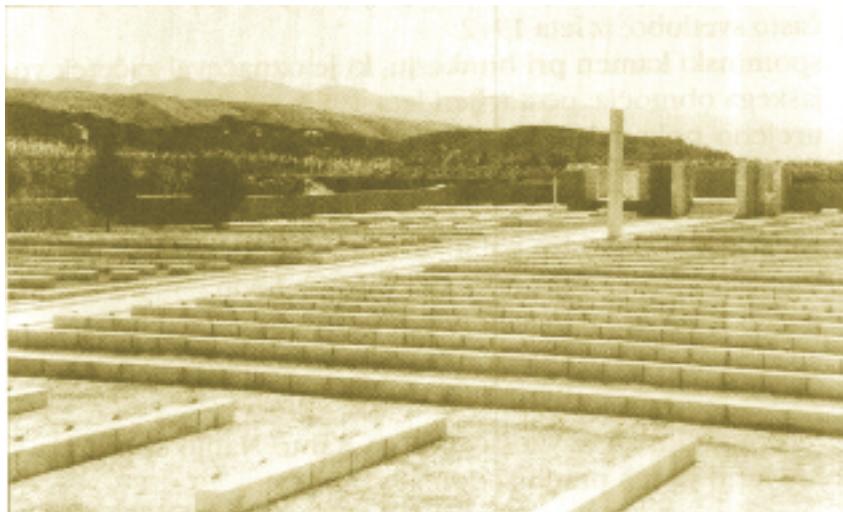
Kad je došlo do kapitulacije Italije, ilegalno slovensko rukovodstvo logora odmah se organiziralo u

Rabsku brigadu, a Židovi su formirali svoj bataljon. Logor su napustili kao organizirane vojne formacije, a prije toga su uhitali zapovjednika logora, potpukovnika Vincenca Cuiulija. Nisu mu uspjeli suditi jer si je putem prerezao žile i tako skončao život.

*Karabinjerijski potpukovnik
Vincenzo Cuiuli
-zapovjednik logora Rab*

183.	128	PALEKOVIC Petar	(Petar)	Preloka - Vrbača	5. sektor
2.	153	GRMOROT Nicanor	(Anton)	Smokni - Stolac	15.
1.	171	GOVORČIK Jozef	(Anton)	Roskišće - Velika	
2.	200	HROWAT Franjo	(Jelko)	Cabarje - Dovo mesto	
3.	?				
4.	?				
5.	163	MURKO Karel	(Donald)	Talike Blatke	
6.	?				
7.	?				
8.	?				
9.	?				
10.	?				
11.	?				
12.	?				
13.	?				
14.	?				
15.	?				
16.	?				
17.	?				
18.	?				
19.	?				
20.	?				
21.	?				
22.	?				
23.	?				
24.	?				
25.	?				
26.	?				
27.	?				
28.	?				
29.	?				
30.	?				
31.	?				
32.	?				
33.	?				
34.	?				
35.	?				
36.	?				
37.	?				
38.	?				
39.	?				
40.	?				
41.	?				
42.	?				
43.	?				
44.	?				
45.	?				
46.	?				
47.	?				
48.	?				
49.	?				
50.	?				
51.	?				
52.	?				
53.	?				
54.	?				
55.	?				
56.	?				
57.	?				
58.	?				
59.	?				
60.	?				
61.	?				
62.	?				
63.	?				
64.	?				
65.	?				
66.	?				
67.	?				
68.	?				
69.	?				
70.	?				
71.	?				
72.	?				
73.	?				
74.	?				
75.	?				
76.	?				
77.	?				
78.	?				
79.	?				
80.	?				
81.	?				
82.	?				
83.	?				
84.	?				
85.	?				
86.	?				
87.	?				
88.	?				
89.	?				
90.	?				
91.	?				
92.	?				
93.	?				
94.	?				
95.	?				
96.	?				
97.	?				
98.	?				
99.	?				
100.	?				
101.	?				
102.	?				
103.	?				
104.	?				
105.	?				
106.	?				
107.	?				
108.	?				
109.	?				
110.	?				
111.	?				
112.	?				
113.	?				
114.	?				
115.	?				
116.	?				
117.	?				
118.	?				
119.	?				
120.	?				
121.	?				
122.	?				
123.	?				
124.	?				
125.	?				
126.	?				
127.	?				
128.	?				
129.	?				
130.	?				
131.	?				
132.	?				
133.	?				
134.	?				
135.	?				
136.	?				
137.	?				
138.	?				
139.	?				
140.	?				
141.	?				
142.	?				
143.	?				
144.	?				
145.	?				
146.	?				
147.	?				
148.	?				
149.	?				
150.	?				
151.	?				
152.	?				
153.	?				
154.	?				
155.	?				
156.	?				
157.	?				
158.	?				
159.	?				
160.	?				
161.	?				
162.	?				
163.	?				
164.	?				
165.	?				
166.	?				
167.	?				
168.	?				
169.	?				
170.	?				
171.	?				
172.	?				
173.	?				
174.	?				
175.	?				
176.	?				
177.	?				
178.	?				
179.	?				
180.	?				
181.	?				
182.	?				
183.	?				
184.	?				
185.	?				
186.	?				
187.	?				
188.	?				
189.	?				
190.	?				
191.	?				
192.	?				
193.	?				
194.	?				
195.	?				
196.	?				
197.	?				
198.	?				
199.	?				
200.	?				
201.	?				
202.	?				
203.	?				
204.	?				
205.	?				
206.	?				
207.	?				
208.	?				
209.	?				
210.	?				
211.	?				
212.	?				
213.	?				
214.	?				
215.	?				
216.	?				
217.	?				
218.	?				
219.	?				
220.	?				
221.	?				
222.	?				
223.	?				
224.	?				
225.	?				
226.	?				
227.	?				
228.	?				
229.	?				
230.	?				
231.	?				
232.	?				
233.	?				
234.	?				
235.	?				
236.	?				
237.	?				
238.	?				
239.	?				
240.	?				
241.	?				
242.	?				
243.	?				
244.	?				
245.	?				
246.	?				
247.	?				
248.	?				
249.	?				
250.	?				
251.	?				
252.	?				
253.	?				
254.	?				
255.	?				
256.	?				
257.	?				
258.	?				
259.	?				
260.	?				
261.	?				
262.	?				
263.	?				
264.	?				
265.	?				
266.	?				
267.	?				
268.	?				
269.	?				
270.	?				
271.	?				
272.	?				
273.	?				
274.	?				
275.	?				
276.	?				
277.	?				
278.	?				
279.	?				
280.	?				
281.	?				
282.	?				
283.	?				
284.	?				
285.	?				
286.	?				
287.	?				
288.	?				
289.	?				
290.	?				
291.	?				
292.	?				
293.	?				
294.	?				
295.	?				
296.	?				
297.	?				
298.	?				
299.	?				
300.	?				
301.	?				
302.	?				
303.	?				
304.	?				
305.	?				
306.	?				
307.	?				
308.	?				
309.	?				
310.	?				
311.	?				
312.	?				
313.	?				
314.	?				
315.	?				
316.	?				
317.	?				
318.	?				
319.	?				
320.	?				
321.	?				
322.	?				
323.	?				
324.	?				
325.	?				
326.	?				
327.	?				
328.	?				
329.	?				
330.	?				
331.	?				
332.	?				
333.	?				
334.	?				
335.	?				
336.	?				
337.	?				
338.	?				
339.	?				
340.	?				
341.	?				
342.	?				
343.	?				
344.	?				
345.	?				
346.	?				
347.	?				
348.	?				
349.	?				
350.	?				
351.	?				
352.	?				
353.	?				
354.	?				
355.	?				
356.	?				
357.	?				
358.	?				
359.	?				
360.	?				

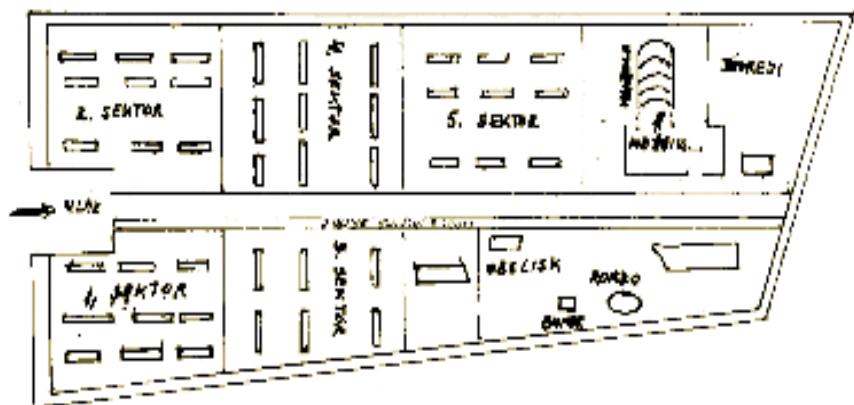
Logorsko groblje 1953. godine dobiva nov izgled.

Najnoviji izgleg logorskog groblja.

Ovu je ploču 1998. godine na ulazu u kompleks logorskog groblja postavila Međunarodna fundacija "FERAMONTI DI TARSIA".

Skica logorskog groblja. Na mjestu "Rondo" pokopano je 19. prvih žrtava koje su prenesene s mjesnog groblja u Kamporu.

KAMPOR

Iz vedroga neba tutnje fašistički gromovi,
u piromanskoj gozbi nestadoše domovi.

Ništa ne ostade osim pepela sivog,
sve u goru bježi što ostade živog.
Sve češće u gori ustanička puška puče,
tada svoj bijes iskali izbezumljen duče.

Rodoljube vješa,
ljude žive pali,
razapinje na zid,
davi i kolje,
a nedužan narod odvodi
na Kamporsko polje;
da trune pod šatorima
bespomoćno roblje;
ovdje je zato
da što prije napuni
logorsko groblje.

Pod šatorima u blatu, bez hrane i vode,
pedeset ih dnevno na drugi svijet ode.

Ali' pobjede baklja
krvoločnome fašizmu
napokon se gasi
i dođe trenutak
da život se spasi.

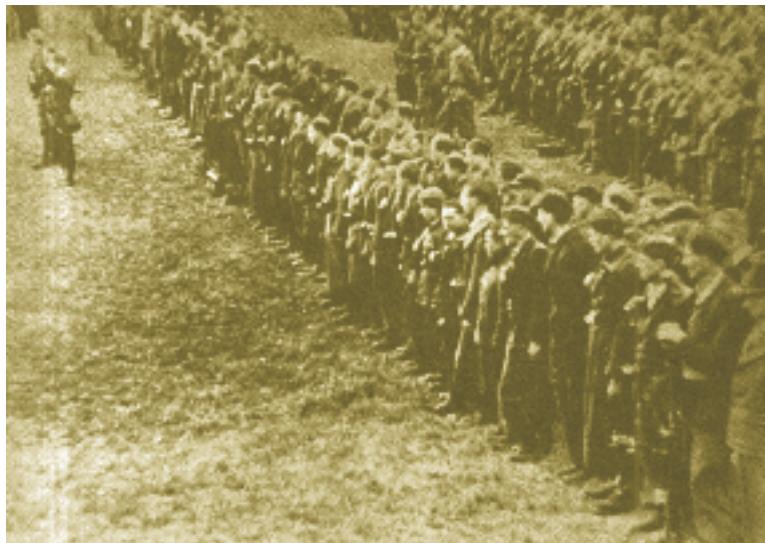
Pjesmu je autor ove knjige sastavio 20. travnja 2008.
kao predložak za recitaciju povodom obilježavanja 65.
obljetnice oslobođenja iz rapskog logora.

O Čabranima ni u Rabskoj brigadi nema spomena. Kastavska četa u sastavu Rabske brigade brojila je 52 pripadnika i samostalno se spominje, a Čabrani su kao dobri sluge bili raspoređeni u razne jedinice i zato se nije znalo za njih. Zato neka sjećanje na sudjelovanje u toj postrojbi bude ovjekovjećeno popisom njihovih imena:

1. Turk Antun, Gorači 1920; Udarna mitraljeska četa
2. Kovač Ivan, Prezid, 1924; I. bataljun, 1. četa
3. Poje Jakov, Tometi, 1922; I. bataljun, 3. četa
4. Čop Ferdo, Tršće, 1915; III. bataljun, 2. četa
5. Klepac Josip, Smreče, 1921; " "
6. Križ Antun, G.Žagari, 1908; " "
7. Tomazini Viktor, Kukci, 1911; " "
8. Turk Antun, Gorači, 1920; " "
9. Urh Slavko, G. Žagari, 1919; " "
10. Janeš Antun, Janeži, 1925. III bataljun, 3. četa
11. Mlakar Ivan, Gorači, 1912; " "
12. Štimac Franjo, Mali Lug, 1925. " "
13. Žagar Cvetko, 1917. " "
14. Janeš Vjekoslav, Janeži, 1924.
15. Volf Antun, Okrivje, 1924.
16. Čop Juraj, Vode, 1890. II/10
17. Janeš Anton, 1913. "
18. Janeš Antun, D. Žagari, 1923. "
19. Janeš Ivan, 1913. "
20. Klepac Franjo, Sokoli, 1927. II/10
21. Klepac Ivan, " 1920. "
22. Kovač Antun, Vrhovci, 1914. "
23. Križ Rudolf, Selo 1926. "
24. Lipovac Josip, Tršće, 1903. "
25. Magdić Franjo, Čabar 1893. "
26. Malnar Grga, Lautari, 1896. "
27. Malnar Milan, Ravnice, 1904 "
28. Marković Antun, Plešci, 1925. "
29. Pavlić Juraj, Vode, 1902 "
30. Poje Vladimir, 1926. "
31. Rede Josip, Vrhovci, 1922. "
32. Tušek Antun, Parg, 1924. "
33. Tušek Grga, Parg, 1889. "

34. Volf Filip,	1925.	"
35. Žagar Josip,	1896. desetar	"
36. Križ Filip, Ravnice, 1926.		"
37. Janeš Franjo	1898.	IV/10
38. Jelenc Cvetko, Gorači, 1923.		"
39. Jelenc Gabrijel, Tršće, 1896.	"	
40. Jelenc Vjekoslav, Tršće, 1924.		"
41. Križ Franjo, G. Žagari, 1912.		"
42. Križ Franjo,	" 1915.	"
43. Lipovac Valentin, Brinjeva Draga, 1925.	"	
44. Malnar Antun,	1920 "	
45. Malnar Florijan, G. Žagari, 1909.		"
46. Mezlar Ivan, Selo, 1923.		"
47. Ožbolt Antun,	1914.	"
48. Ožbolt Franjo, Prezid, 1925.		"
49. Ožbolt Josip, Prezid, 1925.		"
50. Rede Valentin, Lazi, 1896.		"
51. Štimac Josip,	1890.	"
52. Šoštarić Antun, Frbežari, 1917.		"
53. Šoštarić Vrban,	1891.	"
54. Volf Ludvik,	1891.	"
55. Volf Ludvik, Podstene, 1919.		IV/10
56. Žagar Valentin,	1902.	"
57. Žurga Josip,	1913.	"
58. Janeš Antun, Podstene, 1922.		"
59. Žagar Franjo, Vrhovci, 1923.		"
60. Žagar Petar,	" 1921.	"
61. Križ Antun, G. Žagari, 1906.		Vod o. Draga
62. Žurga Josip, G. Žagari, 1914.		

Brigada je propješaćila put do Mašuna ispod loškog Snežnika. Tu se stacionirala 24. rujna 1943. Nakon njena rasformiranja, 3. 10. 1943, pripadnici iz čabarskog kraja vratili su se na zgarišta i nakon par dana otisli u partizanske jedinice širom Like, Korduna i Bosne. Najviše ih je ipak pripalo u XIII. primorsko-goransku diviziju.

Rapska brigada postojena prilikom odlaska iz rapskog logora.

Polaganje vijenaca pred obeliskom na rapskom groblju 2001. godine.